

לעילוי נשמות

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
 הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר
 אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
 ר' זאב ב"ר משה חיים
 רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד
 הרה"ק רבי בצלאל מרגליות ב"ר מאיר
 הגאון רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד
 הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד
 הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל
 הרה"ק רבי אברהם אבלי ב"ר חיים הלוי
 הרה"ק רבי זאב וואלף מוזסמויר
 הרה"ק רבי יוסף ב"ר ישכר בער
 הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה
 הרה"ק רבי שמעון סופר ב"ר משה
 הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי
 הרה"ק רבי אברהם ב"ר שלום שכנא
 הרה"ק רבי חנוך העניך ב"ר פינחס
 הרה"ק רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב
 הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר חיים
 הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהושע אשר
 הרה"ק רבי מאיר יהיאל ב"ר אברהם יצחק
 הגה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה

על יחיד ומיוחד

שולחן שלמה

אין עוד מלבדו

פרשת צו

פרפראות בדרך מוסר
 על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

פרשת צו
תשפ"ב

גליון 284

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו" (ו,ב)

בעסקו או בתורה אמרו רבותינו ז"ל (שה"ש רבה ה' ז') אין רנה של תורה אלא בלילה, ואמרו רבותינו ז"ל (ע"ז דף ג' ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום, ואמרו רבותינו ז"ל (תמיד דף ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו. וכתב (איכה ב' י"ט) קומי רוני בלילה, ולא זכה דוד המלך ע"ה להיות חי וקיים בעולם הזה ובעולם הבא אלא על זה הדבר כמו שכתוב (תהלים קי"ט) צות לילה אקום להודות לך. ובכל ספר הוזהר נתבאר שבחי המצווה הזו לאין קץ, גם משרה רוח הקודש על האדם כנזכר שם בפרשת שמות (י"ח ע"ב)

ניתן לרמוז בס"ד כי פסוק זה רומז על מה שנכתב בגמרא (חגיגה י"ב ע"ב) אמר ר"ל כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום שכן תורת העולה על מוקדה כל הלילה זה הלומד תורה לשמה בלילה עד הבוקר עד זמן תפילת ותיקין ואז אש המזבח היא אש התורה תוקד בו כל היום הוא החוט של חסד המשוך על האדם כל היום כולו

וכך כתב בספר שערי קדושה ז"ע (ב, ז) "קימה אחר חצות לילה, זולת היותו מכלל אבלי ציון וירושלים שנאמר עליהם (ישעיה פרק ס"ו) שישו אתה מושו כל המתאבלים עליה, כי גם הקדוש ברוך הוא באותה שעה מתאבל ושואג כארי. גם

האם ביצע אותו או שמא ח"ו לא על זה רומז הפס' ולבש הכהן היינו האדם שעושה רצון ה' נקרא כהן כנודע ילבש מדו בד היינו שיש עליו להכין לעצמו את הכתנת היינו החלוק הרוחני מדו בד היינו לפי המידה והתפקיד שקבעו לו בשמים כלומר לפי התוכנית והתפקיד שקבעו לו שאת זה הוא אמור לבצע בעולם הזה

"ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו וגו'" (ו, ג)

רש"י - מדו בד - היא הכתונת ומה ת"ל מדו שתהא כמדתו שתהא כמדתו, ניתן עפ"י דברי קדשו של רש"י לפרש פס' זה בדרך רמז בס"ד כידוע האדם במעשיו הטובים תופר לעצמו את החלוקא דרבנן הרוחני לעולם הבא וכן ידוע כי לכל אדם יש תפקיד בעולם שלשמו הוא בא לעולם ולצורך תפקיד זה ניתנו לו מידות אישיות ותכונות מתאימות על מנת שיוכל לבצע תפקיד זה בהצלחה והתביעה עליו בעולם הבא תהיה לפי התפקיד שנתנו לו

כבר הזכרנו כמה פעמים כי יש צורך בתשובה לפני הבאת הקרבן ואין הקב"ה חפץ בקרבן ללא תשובה כמו שנאמר למה לי רוב זבחים ונראה שבשם קרבן זה נרמז כי קודם להקרבה האדם צריך לדעת שהוא אשם ולא להפיל את האשמה על מישהו אחר ואז הוא בחינת מודה ועוזב ירוחם אך כל זמן שאין הוא לוקח אחריות על מעשיו וכתוצאה מכך אין הוא מתקן את מעשיו אין קרבנו מתקבל וזה מה שרומז רש"י הוא קרב היינו כאשר הוא תולה את אשמתו בעצמו קרבנו מתקבל לרצון אך כאשר הוא תולה את האשם במשהו אחר שיהיה אשם תמורתו ובמקומו אז קרבנו לא קרב

"וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא" (ז, א)

רש"י - הוא קרב ואין תמורתו קרבה

פורים

"איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני - אשר הגלה מירושלים עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנאצר מלך בבל" (ב, ה-ו)

לייסד שמה הקדושה למרכבה העליונה כדי שע"כ יתיקיימו ישראל בגלות בבל כמו שעשה יעקב אבינו שירד תחילה למצרים קודם ישראל וכן מרדכי היה בבחינת יעקב כנודע וזה גם כן שהלך בתחבולות ובחכמה נגד המן לעקרו כמו שעשה יעקב אבינו נגד עשו בכל ענייניו וע"ז נאמר (משלי כ"ד, ו) בתחבולות תעשה לך מלחמה כי כן צריך להלך תמיד בתחבולות נגד היצה"ר כמ"ש דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט, ט, נ"ט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך הפי' כי הנה כשירצה האדם ליקח לעצמו לילך לדבר מצווה או לקום בבוקר ללמוד תורה הנה היצה"ר מכביד איבריו עליו ומחליש גופו לבלתי יוכל לקום אבל לדברי העוה"ז הנה מורו ומקיצו מחר מה לך נרדם חושה מחר פן תורש אתה וביתך ולזה אמר"כ חשבתי דרכי כאשר הייתי חושב לקום לדרכי בענייני העוה"ז והיה הדרך חשוב לפניו אז אח"כ ואיבה רגלי אל עדותיך לבית המדרש"

כתב בעל תפארת שלמה ז"ע "צל"ד שם התואר אשר תיארו בשם יהודי גם מה משמיענו בזה אשר הוגלה עם הגולה והלא כל ישראל גולים היו אך הנה אמרו רז"ל (מגילה י"ב א) מפני מה התחייבו שונאי ישראל כליה מפני שנהגו מסעודה של אחשוורוש העניין הוא כי אמנם כל איש ישראל מחוייב להיות מיצר דואג בליבו תמיד על צער גלות השכינה אשר בקרבו ולא ירהב בנפשו כי טוב לו לאמר שלום עליך נפשי אבל ושתה וכו' כי מה לך לאכול ולשתות ולהתענג בדרך נפשך ואתה אסור בכבלי הגלות וכביכול הוא אסור בויקים ושמו מחולל בגוים זה ח"י מאות שנה ובוה היה חטא אותו הדור שנהגו שם מסעודתו של אותו רשע ושכחו את קלון בית ד' הניתנים בין העב"ם אך מרדכי היה נקרא בשם יהודי אשר הוגלה עם הגולה וכו' כי היה תמיד דואג ומיצר ונאנח על הגולה וזה אשר היה תמיד עם הגולה עם יכניה וכו' אשר הוגלה מירושלים עם הגולה. בגמרא (מגילה י"ב ב') אמר רבא שגלה מעצמו הנ"ל כי כוונת מרדכי היה שגלה שם קודם כולם כדי

לקבלת שתי משניות מבארות בווצאפ יש ללחוץ על הקישור <https://chat.whatsapp.com/LChd0cDBzdE7z5SOI3CrmE>

לקבלת שתי משניות מבארות בווצאפ יש ללחוץ על הקישור <https://chat.whatsapp.com/K54bflwq7UQDMfRPFaHvqr>

לקבלה במייל יש לשלוח בקשה למייל mishna.shlema@gmail.com

"אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי" (כ"ב, ב)

ידוע מספרים כי מוזמר זה אמרה אסתר מלכה ונשאלת השאלה כיצד אומרת אסתר א-לי א-לי למה עזבתני ששמעו מכך כאילו הקב"ה ח"ו עזב אותה הרי הקב"ה לא עזב אף פעם בפרט בצדיקים אלא ניתן להסביר בס"ד כי ידוע ששם א-ל מורה על מידת החסד ואסתר לא הבינה

בתחילה למה הקב"ה לקח ממנה את רוח הקודש בכניסתה לחדר אחשוורוש וחשבה אולי ח"ו היא עברה למידת הדין ממידת החסד והרחמים ולא הבינה אסתר המלכה כי גם זה חסד של הקב"ה שרצה לראות את מסירות הנפש שלה וכי כל מעשיה יהיו בכוחותיה שלה בלי עזרה משמים כמובא בספרים הקדושים שכאשר אדם נימצא בניסיון

הקב"ה לוקח ממנו את כל הכוחות הרוחניים שהקב"ה נתן לו במתנה ומשאיר לו רק את היראת שמים שעבד עליה בעצמו ולכן רצה הקב"ה לראות את מסירות הנפש של אסתר המלכה שע"י כך יתרחש נס ההצלה לעם ישראל כי הקב"ה רוצה לראות מסירות נפש של האדם ואו הקב"ה מסייעו בהמשך כמו במעשה נחשון בן עמינדב וקריעת ים סוף

משנת הצדיק – אלכסנדר זיסקינד מהוראדנא בעל יסוד ושורש העבודה זצוק"ל זי"ע – ח"י אדר ב' (שני)

רבי אלכסנדר נולד בראונא לרב משה ולאמו הרבנית רבקה, מצאצאי רבי מרדכי יפה "בעל הלושמים". רבי אלכסנדר למד תורה אצל הרב אריה לייב הלוי אפשטיין בעל ה'פרדס', וכן היה תלמיד חבר לרבי משה אייזער. הרב אלכסנדר זיסקינד עלה ונתעלה במעלות התורה והקדושה ועבד את בוראו כחוד מן שרפי מעלה, ולא הסיח דעתו אפילו ברגע מדבקתו בבוראו, וכפי עדות של רבים מגדולי דורו אשר הפליגו בגודל מסירות נפשו לעבודת השי"ת במעשיו, ללא הפסק במשך כל ימי חייו. נוהג היה לעסוק בגמילות חסדים עם עניים, ואף היה לוהו כסף מגבירים עשירים לצורך כך. חיבורו הגדול הינו ספרו "יסוד ושורש העבודה שהתקבל בכל תפוצות ישראל. הרב זיסקינד נהג בהנהגות רבות כגדולי המקובלים והחסידים, כמו טבילה במקוה, לבישת בגדי לבן בשבת קודש, וכפי שספיר לימים הצדיק רבי מנחם נחום קפלן מהוראדנא על מנהגו של מוה"ר ז"ל: "בכל ערב שב"ק היה טובל במקוה ולובש בגדי לבן, הולך לבית הכנסת, כשבידו מגילת שיר השירים כשרה, שנכתבה כמו ספר תורה, אותה כתב הוא עצמו, והיה קורא שיר השירים במתינות, במתיקות גדולה ובהתלהבות ודבקות נוראה וקבלה בידיו מאבותינו, שמלאכי מעלה היו פוסקים מלומר שירה, והיו עומדים, שומעים ומקשיבים לקול נעימות אמירת שיר השירים שלו שהיה בוקע רקיעים

רבני החסידות חיבבו ושיבחו אותו מאד, כמו שניתן לראות מהסיפורים הבאים: פעם היה הרב אלכסנדר זיסקינד אצל הרב ברוך ממעזיבו, מפני שיצא לגלות, והיה מחזר על הפתחים, כשיצא אמר הרב ברוך: "היה כאן עני אחד עם תרמיל מלא פתיתי לחם – היו צריכים לקבל מאתו את הפתיתים ולהניח מרגליות במקומם" ובפיהם של בני העיר הוראדנא מקובל כי הרב אלכסנדר זיסקינד ביקר אצל המגיד ממעזיטש שכיבדו וכך הם מספרים: "היסוד ושורש העבודה בא פעם לשבת להמגיד ובשעת הסעודה בליל שבת התיישב בסוף השולחן, ואז לפני קידוש פתאום הכריז המגיד, ר' אלכסנדר זיסקינד יקדש"

הגרא"א אמר עליו: "רבי אלכסנדר זיסקינד גדול כספרו, וספרו גדול כמוהו", ורבי לוי יצחק מברדיטשוב כתב בהסכמה לספר כי חזקת המחבר היא "שיכנסו דבריו בלב שומעיהם להחזיק במוסר ה' ויראתו" הרב ישראל בן מוה"ר לייב אב"ד מינסק, כתב בתחילת הסכמתו: "הנה כבר גלוי לעיני ישראל שנתקבל בחיבה חיבת הקודש ספר 'יסוד ושורש העבודה', שחיבר המופלג בתורה וחסידות, ולו יד ושם בנגלה ובנסתר, צדיק יסוד עולם"

רבה של עיר הוראדנא, הרב אליעזר בן הרב צבי הירש, מתארו בהסכמה לספרו: "הרבני המופלא ומופלג בתורה ובחסידות המפורסם, איש קדוש יאמר לו, מוה"ר אלכסנדר זיסקינד החווה מלובלין אמר שגילו לו משמאי, "שחשוב מאוד אצל הקב"ה סדר התנהגותו של הצדיק היסוד ושורש העבודה וגודל תמימות לבבו לפני ה', כי הוא היה מתנהג תמיד באמונה, ובהשגחה פרטית בכל ענייניו" רבי נחמן מברסלב אמר עליו שהיה חסיד לפני החסידות וכך כתב הרב על עצמו בספרו "הייתי נוהר מאד ליתן הודאה ושבח לה' יתעלה יתברך שמו על כל מה שהגיע עלי, הן איזה רעה ר"ל קטנה או גדולה הייתי מצדיק עלי את הדין בשמחה ונתתי לה' יתברך גם כן הודאה על זה בשמחה עצומה בזה הלשון: יוצרי ובוראי אתה צדיק על כל הבא עלי כי אמת עשית ואני הרשעתי ואני נותן לפניך שבח והודאה על זה יוצרי ובוראי, כי בוודאי לטובתי עשית לי סיבה זו. הן על איזה טובה קטנה או גדולה נתתי לך ית"ש הודאה ושבח על הטובה שגמלני. ובוודאי כל אדם מוזהר על זה, והיא משנה מפורשת "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", והידוע תעלומות יעיד עלי שמלכד החיוב מהמשנה הקדושה עבדתי עבודה זו בתמימות מגודל אהבת ה' יתברך שהייתה תקועה בלבי בתמידות"

הרב זיסקינד סירב לשמש במשרת רבנות רשמית או בכל משרה אחרת, בשל ענוותנותו ובשל רצונו לא להיבטל מלימוד תורה, והימנעות ממחלוקת, ולצורך מחייתו עסק במסחר דרך עראי. גם את זרעו אחריו הוזהיר בצוואתו: "שלא תקבלו שום התמנות, היינו, שלא תהיו בקהל כלל, לא ראשים ולא מנהיגים. בניי אהובים, כיוונתי בכל זה הוא לטובתכם, כרחם אב על בנים, שתרשו שני עולמות הזה והבא, כי על זה יעיד כל בר שכל, מי שהוא יותר טרוד בעסקי העוה"ז השפל והבוזי שהוא כצל עובר, ובפרט ברדיפות הכבוד, אף חיי אינם חיים" בספרו מוזכר בתמידות גודל העניין הנשגב של מסירות נפש למען שמו יתברך ולמען קיום מצותיו כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו ומגדיר אותה "עבודה אחת פרטית ונשגבה מאד", שאפשר לקיימה גם במחשבה ולא רק במעשה, "בכח ולא בפועל"

בצוואתו ביקש שלא ידברו עליו שום שבח כלל, ושיקיימו בו ארבע מיתות בית דין כמו כן ציווה לקבור אותו בכל ציציתיו, ולהשאיר מסביב לקברו מקום פנוי ארבע אמות מכל צד. על פי צוואתו שתי מצבות הוצבו לו אחת לצד מראשותיו ואחת לצד מרגלותיו, ונחרת עליהן: "אלכסנדר זיסקינד, במו"ה משה, הנולד מהאשה רבקה, עובד השם יתברך"

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

אמונת אברהם – הרה"ק אברהם אבא ב"ר יוסף לייפר מפיצבורג זצוק"ל זי"ע

"זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח פל הלילה עד הבקר ואיש המזבח תוקד בו" (ו,ב)

רש"י – אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס

יש לומר עוד בביאור מאמרם ז"ל ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס בהקדם לבאר הטעם שנשתנה קרבן עולה מכל שאר הקרבנות דסליק כליל לגבוה וברך פשוט יש לומר על פי מה שאמר חז"ל במדרש (ויק"ר ז א) לעולם אין העולה באה אלא על הרהור הלב וכבר פירש בזה הרה"ק בעל חידושי הרי"ם זי"ע מאמרם ז"ל ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס כי מחשבה והרהור הלב אין לה כיס כשאר איברי האדם כמו העיניים והפה וכיצא בזה שיש להם כיס ולבוש להינצל מן הטא ואילו המחשבה אין לה כיס ולבוש על כן צריך הכתוב לזרוז ביותר ותוד"ה ויש לומר דאיתן איברים שיש להם כיס ולבוש יש להם גבול וקץ כי הכיס מגביל אותם ועוצר בעדם אך לא כן המחשבה שבמחשבה אשר אין לה כיס אין לה קץ וגבול כי תשטט ברעיונות והרהורים ללא הרף ועל כן דין הוא שקרבן העולה שבאה לכפר על המחשבה והרהור הלב שהוא בלי גבול תעלה כולה לגבוה ללא שום גבול מדה כנגד מדה. ברם יש לבאר יותר הטעם שקרבן עולה נקטרת כליל לגבוה דהנה לכאורה הכפר מאחר שמחשבה אין לה כיס וגבול אין הראוי היה שגם הקרבנות הבאים לכפר על חטא המחשבה יהיו בלי גבול ואין יושג כפרה ותיקון בקרבן אחד ויש לומר כי שורש כל המחשבות הרעות הוא הפגם באמונה הטהורה דהלא הקב"ה יודע מחשבות אדם ולפניו ית' נגלו כל תעלומות לב על כן כאשר אדם מביא קרבן כפרה לתקן שורש הפגם יוכה ממילא לכפרה ותיקון על כל מחשבותיו בבית אהת ולפי זה אית לן למימר דקרבן עולה המכפרת על הרהור הלב באה לתקן את הפגם באמונה שהוא

שורש כל המחשבות הרעות. ובוזה יתפרש כמין חומר מה שאמר ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס ויעלה יפה הפשט והדרש בקנה אחד דהרי אמרו חז"ל במדרש (עי' תנחומא בשלח י) אין ישראל ניוזנין בעולם הזה אלא בזכות האמונה וכן אמר הכתוב (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה דבזכות האמונה ישיג מזון ומחיה ונמצא דהפגם במחשבה שאין לה כיס ולבוש הוא הגורם לידי חסרון כיס בפועל כפשוטו לכל צריך הכתוב לזרוז על כך ביותר. ולפי זה יובן היטב הטעם שהעולה הבאה לכפר על מחשבות רעות עולה כולה לגבוה ואין הבעלים אוכלים ממנה כלום כי ע"י שמגלה דעתו שמוכן לתת לקב"ה את כל מה שיש לו הוא מתקן את הפגם באמונה שהוא שורש כל המחשבות הרעות כי לעומת מה שכל מזונו ופרנסתו תלויה ועומדת בזכות האמונה הריהו נעשה כעומד וצווח בקרבנו זה שאינו צריך מאומה ומעלה הכל לגבוה.

ומעתה יבאר שפיר מאמרם ז"ל ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס דאמרו חז"ל (עירובין מא ע"ב) עניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו ונמצא דמי שיש לו חסרון באמונה אשר גורם לעניות וחסרון כיס הרי עלול ליפול מטה מטה בפגמי האמונה כי הפגם באמונה תביאחו לידי עניות והעניות תעביר אותו על דעת קונו וחזור חלילה עד אין קץ וגבול על כן הוצרך הכתוב לזרוז ביותר שיחיש להביא קרבן עולה שכולה לגבוה ומכפרת על הפגם באמונה כדי להצילו מחסרון כיס ועניות לכל יוסיף ליפול יותר.

סגולה לפרנסה – להעלות את כל פעולותיו לשמים

"ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריף בוץ וארגמן והעיר שושן צהלה ושמחה" (אסתר ח', ט"ו)

לעמל יומו יעלה את הכל לשם שמים ואיך יעשה זאת ע"י שישא וייתן באמונה יפריש מעשר כראוי ואת כל עיתות הפנאי שלו יקדיש ללימוד התורה חוץ ממה שקובע עיתים לתורה תמידין כסדרן שע"י כך מראה שכל מגמתו היא להרבות כבוד שמים בעולם וע"י כך יוכה כמו מרדכי הצדיק שיצא בלבוש מלכות ע"י שכל מגמתו היתה לקדש שם שמים ברבים לשפע רוחני ושפע גשמי בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא

כתב בעל קדושת הלוי זי"ע "או יאמר, כי הצדיק אף על פי שיש לו תענוגי עולם הזה אינו חושב בשביל עצמו רק למען שמו ברוך הוא. והוא ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות, שהתלבש עצמו במלכות שמים למען שמו הגדול. והוא שכתוב תכלת וחור בו", אף על פי שיצא בבגדים יקרים לא חשב להנאת עצמו רק עבור מלכות שמים" ומזה ילמד האדם כי יש להעלות כל דבר לשם שמים גם את פעולו הגשמי הן באכילה ושתייה והן כשיוצא לעבודה